

Täysistunto

Tiistai 10.6.2025 klo 14.00—19.38

8. Hallituksen esitys eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 204/2024 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 9/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 9/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.08 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Jengit ja aseet eivät kuulu Suomen kaduille. Ampuma-aserikosten rangaistusten kiristäminen on tärkeä ja nyt erittäin ajankohtainen toimenpide, mitä me perussuomalaiset olemme jo pidempään ajaneet. Se on yksi niistä signaaleista, joilla nyt viestitään, että järjestäytynyttä rikollisuutta ja yleisen turvallisuuden vaarantamista ei katsota läpi sormien.

Suomi on yksi maailman turvallisimmista maista, ja on ehdottomasti päättäjien tärkeimpiä prioriteetteja pitää se sellaisena. Nyt siis aserikoksia koskeva rikoslain 41 luku uudistetaan ja samalla rangaistuksia kovennetaan. Törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistusta ollaan nostamassa neljästä kuukaudesta kahteen vuoteen vankeutta, mikä tekee siitä käytännössä ehdottoman rangaistuksen. Samalla lakiin lisätään, että myös luvattoman aseiden hallussapito yleisellä paikalla tai ajoneuvossa katsotaan tällaiseksi törkeäksi rikokseksi.

Samalla ollaan tiukentamassa rangaistuksia vaarallisten sekä vakavaan vahingoittamiseen soveltuvien esineiden, kuten teräaseiden, nyrkkirautojen, sähkölamauttimien, ketjujen ja pesäpallomailojen, hallussapidosta. Hyvä näin, sillä väkivallan arki on valitettavasti jo tullut Suomen kaduille.

Poliisihallituksen mukaan vakavien väkivaltarikosten määrä yleisillä paikoilla on kasvussa. Noin kolmasosa epäillyistä tekijöistä on alaikäisiä. On hirvittävää seurata, miten paljon erityisesti teräaseiden mukana pitäminen on yleistynyt nuorten keskuudessa. On siis nyt todella tärkeää, että tämä huolestuttava kehitys saadaan kääntymään ja lapsemme pidettyä turvassa.

Katujengien osalta hallituksen päätökset ja poliisin aktiivisuus ovat jo alkaneet purra: Vuonna 2024 katujengeihin kuuluvien henkilöiden rikosilmoitusten määrä laski noin 20 prosenttia edellisvuoteen nähden, koska keskeisiä katujengeihin liittyviä rikollisia on ollut esitutkinnan kohteena ja saanut rikostuomioita — todella hienoa.

Jengien toiminta on kuitenkin muuttunut ammattimaisemmaksi. Vuonna 2024 tapahtui Suomen ensimmäinen niin sanottu jengimurha Espoon Suvelassa, jossa 19-vuotiaasta uhria

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

ammuttiin kolme kertaa selkään. Kyseessä oli asekauppa. On surullista, että täällä Suomessa tapahtuu tällaista. Mistä tämä johtuu? Poliisin tunnistamissa katujengeissä enemmistö on maahanmuuttajia tai Suomessa syntyneitä ulkomaalaistaustaisia henkilöitä.

Ruotsin kehitys on meille varoittava, ja se myös osoittaa, millaisiin toimiin meidän Suomessa kannattaa panostaa. Vuonna 2023 Ruotsissa oli lähes 370 ampumatapausta, joissa sai surmansa yli 50 ihmistä ja loukkaantui yli sata ihmistä. Kuitenkin on vähän ehkä toivoakin, hyviä uutisia: Ruotsissa rangaistusten merkittävä kiristäminen sekä muut poliittiset toimet ovat saaneet aikaan sen, että ampuma-aserikokset ovat selvästi vähentyneet, viime vuonna noin 30 prosentilla. Eli me teemme nyt aivan oikean päätöksen tehdä tämä lakimuutos jo ennen kuin tilanne pääsee eskaloitumaan täällä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole etuoikeus vaan perusoikeus. Hallituksen tiukka linja suhteessa sekä rikoksiin että maahanmuuton lieveilmiöihin kantaa nyt hedelmää. Emme aio katsoa vierestä, kun Suomi muuttuu — me taistelemme sen puolesta, että rakas isänmaamme säilyy yhtenä maailman turvallisimmista paikoista asua ja kasvattaa lapsia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu on poissa. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

18.12 Mari Kaunistola kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Aselain uudistukset ovat itsessään ja tavoitteidensa puolesta hyvin kannatettavia, ja muutokset lakiin ovat tarpeellisia. Ehdotetut muutokset pohjautuvat pitkälti hallitusohjelman kirjauksiin, joissa korostetaan vakavan rikollisuuden, erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden, vastaisia toimenpiteitä. Muutoksella pyritäänkin varmistamaan aserikoksia koskevan sääntelyn kattavuus sekä asianmukaisuus. Uudistuksilla tavoitellaan rikoksia estäviä vaikutuksia ja tehokkaampaa puuttumista aserikollisuuteen. Tilannetta on osaltaan vakavoittanut myös Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, sillä sodasta arvioidaan todennäköisesti kulkeutuvan aseita myös Suomeen. Muutoksia siis tarvitaan, ja on hienoa, että niitä ollaan nyt saamassa. On kuitenkin tärkeää, että lakiin tehtäviin muutoksiin kiinnitetään huomiota niiden astuttua voimaan ja että lain vaikutuksia seurataan kiinteästi.

Lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisissa katsottiin esimerkiksi jäävän epäselväksi, miten arvioidaan niitä tilanteita, joissa henkilöllä on lupa aseiden hallussapitoon mutta hän pitää asetta yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa aselupansa ja näin ollen ampuma-aselain vastaisesti. Tulkinnanvaraa katsottiin liittyvän myös uuden kvalifiointiperusteen soveltamiseen esimerkiksi harrastukseen liittyvissä tilanteissa. Lisäksi yksi keskeisin kritiikki valiokunnan käsittelyn aikana liittyi törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistuksen korottamiseen.

Hallitusohjelmakirjaukseen perustuen törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistus ehdotetaan korotettavaksi neljästä kuukaudesta kahteen vuoteen vankeutta. Tällä pyritään varmistamaan tuomittavien vankeusrangaistusten pääsääntöinen ehdottomuus. Enimmäisrangaistukseen ei ehdoteta muutoksia, jolloin se säilyisi neljässä vuodessa vankeutta.

Asiantuntijoiden ohella myös perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota rangaistusasteikon kapeuteen. Tästä voikin seurata ongelmia muun muassa moitittavuudeltaan eritasoisten tekojen erottamisessa. Perustuslakivaliokunnan mukaan toteutuessaan ehdotus kaven-
taisikin merkittävästi tuomioistuimen harkintavaltaa rangaistuksen määräämisen suhteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

Asiantuntijakuulemisissa vähimmäisrangaistuksen korottamista sinällään kannatettiin, mutta useat tahot suhtautuivat kriittisesti vähimmäisrangaistuksen korottamiseen juuri kahteen vuoteen vankeutta. Kuulemisissa muun muassa esitettiin, että vähimmäisrangaistuksen korottaminen vuoteen tai puoleentoista vuoteen vankeutta olisi riittävä.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona toteaisin, että lainmuutoksilla tähdätään tärkeään päämäärään: rikollisen käyttäytymisen vähentämiseen. Ampuma-aseisiin liittyvien lainsäädäntömuutosten arvioidaan esimerkiksi voivan vähentää vuositasolla useita henkirikoksia. Muutosten arvioidaan myös edistävän yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Samalla näihin muutoksiin liittyy kuitenkin seikkoja, joiden käytännön toteutumista on tärkeää seurata tiiviisti. Lakivaliokunta edellyttääkin, että muutosten soveltamista, taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä rangaistuskäytännön muotoutumista on seurattava tarkoin, ja jos ongelmia ilmenee, on ryhdyttävä välittömästi tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi. Lausumaehdotuksessa myös rangaistuskäytännön ja vaikutusten seurannasta tulee toimittaa lakivaliokunnalle selvitys vuoden 2030 loppuun mennessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.17 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Turvallisuus on suomalaisen yhteiskunnan perusta, siksi aselainsäädännön on vastattava ajan haasteisiin ja kasvaviin riskeihin.

Käsittelemme nyt hallituksen esitystä, joka tuo merkittäviä muutoksia rikoslakiin ja ampuma-aseita koskevaan sääntelyyn. Kyse on uudistuksesta, jolla vahvistetaan viranomaisien keinoja estää ampuma-aseiden päätymistä rikolliseen käyttöön.

Arvoisa puhemies! Aserikollisuus ei ole enää marginaalinen ilmiö. Kansainväliset asekauppaketjut, pimeä verkkokauppa ja 3D-tulostetut aseet ovat muuttaneet tilannetta. Aseita liikkuu yhä enemmän järjestäytyneen rikollisuuden käsissä. Keskusrikospoliisin selvityksen mukaan neljännes ampuma-aserikoksista liittyy vakavaan tai järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Siksi meidän on vastattava tähän kehitykseen nyt määrätietoisesti ja lainsäädännön keinoin.

Käsiteltävä lakiesitys tuo uusia rikosnimikkeitä sekä tiukentaa seuraamuksia. Jatkossa ampuma-aseen mukana pitäminen ilman lupaa yleisellä paikalla lisätään törkeän ampuma-aserikoksen tunnusmerkistöön, ja tästä teosta voi jatkossa seurata vähintään kahden vuoden vankeusrangaistus. Samalla lisäämme uuden rikosnimikkeen, ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten, joka mahdollistaa puuttumisen jo aseiden valmisteluvaiheessa ennen kuin rikos ehtii tapahtua. Lisäksi hallinnolliset laiminlyönnit siirretään lievään ampuma-aserikokseen, mutta sitäkin rangaistusasteikkoa tiukennetaan. Minua ilahduttaa ihan erityisesti tässä asiassa, että seisomme turvallisuuden puolella. Myös lakivaliokunta puoltaa muutoksia ja näkee ne tarpeellisina. Aserikollisuuden nykypäivän muodot edellyttävät, että viranomaisilla on käytössään ajantasaiset ja riittävät keinot. Suomen tulee olla turvallinen.

Arvoisa puhemies! Laki on käynyt läpi perusteellisen ja huolellisen valiokuntakäsittelyn. Sen aikana on korostettu rikosseuraamusten oikeasuhtaisuutta, minkä takia esitystä on tarkennettu ja mietitty huolellisesti myös rangaistusasteikon vaikutuksia. On hyvä, että Suomen järjestelmässä tällaiset tasapainotukset tehdään perusoikeuksien näkökulmasta, mutta yhtä tärkeää on, että kansalaisten oikeusturva ei toteudu aseella uhatun tai ammutun näkökulmasta vasta jälkikäteen. Oikeusturvan on kyettävä estämään näiden tilanteiden synty jo ennen vakavaa henkeen ja terveyteen kohdistuvaa rikosuhkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

Arvoisa puhemies! Meillä on velvollisuus varautua; emme voi vain reagoida vasta, kun on liian myöhäistä. Ruotsin esimerkki osoittaa, kuinka nopeasti tilanne voi luisua käsistä, jos aseiden hallussapitoon ei puututa ajoissa. Tämä esitys ei puutu vastuulliseen metsästyksen, urheiluammuntaan tai keräilyyn. Sen kohteena ovat laitton ase käsittely ja rikollinen varautuminen. Kansalaisten luottamus viranomaisiin, tunne turvallisuudesta ja usko oikeusjärjestelmään perustuvat siihen, että yhteiskunta kykenee estämään vakavat uhat.

Tämä lakiesitys on tärkeä askel oikeaan suuntaan. Se lisää turvallisuutta ja viestii, ettei aseella pelottelulle tai rikolliselle varautumiselle ole sijaa meidän Suomessamme. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

18.22 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä käsittelyssä olevalla esityksellä kiristetään ampuma-aserikosten rangaistuksia. Törkeästä ampuma-aserikoksesta tuomittaisiin jatkossa pääsääntöisesti ehdoton vankeusrangaistus, kun minimirangaistus nousee neljästä kuukaudesta kahteen vuoteen. Vaarallisen esineen ja toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidon rangaistuksia kiristetään myös. Rangaistusten kiristykset rikoslakiin ovat erittäin tervetulleita, ja niillä voidaan torjua vakavaa väkivalta- ja järjestäytyntä rikollisuutta.

Arvoisa puhemies! Poliisi kohtaa yhä useammin valvonta- ja hälytystehtävissä aseistautuneita henkilöitä. Lähtökohtaisesti näillä henkilöillä ei ole luvallisia ampuma-aseita vaan pimeiltä markkinoilta hankittuja aseita. Näitä aseita hankitaan muun muassa erinäisten anonyymisovellusten kautta, esimerkiksi Telegram-sovelluksen kautta. Rangaistusten ankaroittaminen on tarpeen, jotta niillä saadaan ennaltaestävää vaikutusta. Myös pakkokeinojen käyttöä on mahdollista laajentaa rangaistusten noustessa.

Arvoisa puhemies! Luvattomat ampuma-aseet ovat usein kytköksissä myös huumausaineriikollisuuteen. Vaarallisen esineen hallussapidon enimmäisrangaistus ehdotetaan korotettavaksi kahdeksi vuodeksi vankeutta. Toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidon enimmäisrangaistus ehdotetaan korotettavaksi yhteen vuoteen vankeutta.

Poliisi ja muut turvallisuusviranomaiset kohtaavat tällaisia esineitä päivittäin työssään. Puukkoja, veitsiä, kaasusumuttimia, nyrkkirautoja ja niin edelleen, näitä on helppo kuljettaa mukana. Edellä kuvatun kaltaisia, toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä kantavat mukanaan yhä enemmän myös alaikäiset nuoret. Niitä on tavattu niin kouluissa kuin vapaa-ajallakin nuorten hallussa. Niitä myös valitettavasti käytetään väkivaltilanteissa, usein kohtalokkain seurauksin, esimerkiksi ryöstö- ja katujengirikollisuudessa.

Arvoisa puhemies! Ampuma-aseisiin liittyviä lakeja ei ole päivitetty pitkään aikaan. Maailma on muuttunut väkivaltaisempaan suuntaan, joten nämä päivitykset tulevat tarpeeseen. Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt teot ovat yleistyneet maahanmuuton myötä muualla Euroopassa ja naapurimaassamme Ruotsissa, joten on korkea aika päivittää lainsäädäntömme tähän päivään.

Haluan kiittää ministeri Merta tästä erinomaisesta aserikoksia koskevasta lainsäädännön uudistusesityksestä. Kiitän myös lakivaliokuntaa hyvästä mietinnöstä, ja kannatan tätä esitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

18.25 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa puhemies! Lopultakin ampuma-aserikoksia tarkastellaan uudelleen. Yhteiskunta nimittäin on muuttunut niin, että entistä useammin nuorilla on mukana ampuma-aseita ja teräaseita, ja valitettavasti niitä myöskin käytetään. Viime vuodelta on paljon julkisella paikalla tapahtuneita puukotuksia ja myöskin valitettavasti ampu- mistapauksia aivan kaupunkien keskustoissa. Myöskin järjestäytynyt rikollisuus on kansainvälistynyt, on tullut mukaan myöskin 3D-aseet, ja sitten on pelkona se, että aikanaan, kun Ukrainan sota päättyy, sinne annettuja aseita palautuu myöskin sitten Suomen markkinoille ja kaduille. Siksi tämä uudistus on järkevää tehdä nyt, että voidaan puuttua etupainotteisesti näihin merkittäviin turvallisuushkiin.

No, mikä tässä sitten muuttui? Erityisesti muuttui se, että aikaisemmin, kun luvaton ase oli kadulla henkilöllä hallussaan, siitä seurauksena oli tavallinen ampuma-aserikos ja sakkoa tai ehdollista. Jatkossa, jos on hallussa luvaton ase, siitä tulee minimissään kahden vuoden vankeusrangaistus, joka tarkoittaa käytännössä ehdotonta tuomiota. Muutos on siis äärimmäisen kova ja suuri ja omasta mielestäni jopa poikkeuksellinen suomalaisessa kriminaalilainsäädännössä, ja siksi pitää ehkä hieman pohtia sitä, mistä tämä muutos johtuu. Erityisesti minä näen, että taustalla on tämä Ruotsin tilanne ja yleisestikin tilanne, mikä meillä on tullut nuorisojengien osalta, ja turvattomuus kaduilla. Kun me tehdään tämä lainsäädäntö etupainotteisesti, sillä päästään samoihin tuloksiin, mihin Ruotsissakin on päästy kovemmalla lainsäädännöllä, eli ampuma-aseista luovutaan järjestäytyneen rikollisuuden osalta, siitä luovutaan myöskin huumekauppioiden osalta ja siitä luovutaan myöskin katu- jengeissa. Toki riskinä on se, että siirrytään, kuten Ruotsissakin, räjähteisiin, ja myöskin siihen pitää tulevaisuudessa suhtautua ehkä meilläkin kriittisemmin, mutta se ei ole tietysti tämän keskustelun aihe.

No, jos vertaillaan muihin maihin, niin Ruotsissa vastaavanlaisesta teosta elikkä törkeästä ampuma-aserikoksesta saa neljä vuotta vankeutta, joissakin tapauksissa jopa kuusi vuotta vankeutta, mutta ilmeisesti tässä samanlaisesta teosta kuin Suomessa nyt lisättiin, tulisi neljä vuotta vankeutta. Tanska on samanlaisella lainsäädännöllä kuin Suomikin liik- keellä. Norjassa aselainsäädäntö on vielä huomattavasti lievempää, ja saa nähdä, tuleeko sitten Norjakin myöhemmin perässä.

No, mikä on sitten luvaton ase? Siitä on paljon käyty keskustelua, että mikä se tulkinta on. Ja täälläkin tänään on jo puhuttu siitä, että on uhkakuvia, että jos ase unohtuu johonkin tai on väärässä autossa tai liittyy harrastuksiin, niin tuomitaanko siitä sitten törkeä ampu- ma-aserikos ja joutuu vankilaan — ei joudu, eikä ole pelkoakaan sen suhteen. Siinä on useampi lukko taustalla. Lakivaliokunnan mietinnöstäkin ilmenee, että lähtökohtaisesti törkeänä ampuma-aserikoksena pidetään tekoja, joissa ase on hankittu laittomasti ja rikol- lisesti ja sitä käytetään rikollisiin käyttötarkoituksiin. Sen lisäksi siellä vaaditaan yleistä ta- hallisuutta, kuten aina, ja myöskin sitä, että kokonaisarvioiden se teko on sitten törkeän te- komuodon täyttävä. Eli on ikään kuin useamman lukon takana se, että vahingossa voisi joutua sitten vankilaan siitä, että ase on hallussa tai autossa. Lähtökohta on se, että jos yleensä ottaen on luvaton ase, joka huolimattomuuttaan on väärässä paikassa, niin se ei johda teon tunnusmerkistön täyttymiseen.

No sitten, jos tällä voidaan säästää edes muutama henkirikos vuodessa ja muutama am- pumistapaus, niin sillä saadaan säästettyä ne kustannukset, jotka tästä uudistuksesta tulee. Ei voi olla huomioimatta sitä, että tästä tulee merkittäviä kustannuksia ja tämä on kallista, koska se tuomion muutos on niin suuri. Mutta ei voi koskaan laskea etukäteen sitä, kuinka monta henkeä säästetään. Yksittäinen invalidisoitunut henkilö maksaa yhteiskunnalle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

myöskin elinikänsä aikana useita miljoonia, ja siinä suhteessa tämä on järkevää tehdä etupainotteisesti ja turvata erityisesti niiden ihmisten perusoikeuksia, jotka ovat rikoksen uhriksi joutumassa ja voivat tämän avulla sitten välttyä siltä.

Täytyy todeta myöskin, että on hyvä, että teräaseiden ja vaarallisten esineiden rangaistuksia kovennettiin, koska niiden käyttö on todella paljon lisääntynyt, kuten jo alussa totesin, ja se tuo lisää työkaluja sitten poliisin työkalupakkiin.

Ja ihan viimeisenä haluaisin todeta, että tällä lainsäädännöllä on myöskin merkittävä vaikutus viranomaisiin, heidän työturvallisuuteensa, koska ampuma-aseet ovat merkittävän uhka, joka sen välittömän vaaran aiheuttaa niin pelastuslaitosten puolella kuin poliisiasakin, ja se on kaikkein vaikein tekemuoto ikään kuin ennalta varautua ja siltä suojautua. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti, olkaa hyvä.

18.31 Aleksi Jäntti kok: Arvoisa puhemies! Eräs edesmennyt valtuustokollegani Tampereelta tapasi tietyissä tilanteissa todeta, että kuulostaa yksinkertaiselta, mutta annahan, kun selitän. Nyt käsissä on vähän sen luonteinen tapaus, mutta lakivaliokunta on yhtä kaikki tehnyt tässä tapauksessa perusteellista työtä. Tämän lain tavoite on hyväksyttävä ja perustelut ymmärrettävät. Esitettävässä muodossa siihen sisältyy kuitenkin tekijöitä, joiden vuoksi toimeenpanoa ja sen vaikutuksia on seurattava tarkasti, kuten lakivaliokunta lausumassaan esittää.

Esityksessä ehdotetaan merkittäviä muutoksia rikoslain aserikoksia koskevaan sääntelyyn. Rikoslain 41 luku uudistetaan kokonaisuudessaan, ja siihen sisällytetään uusi rangaistussäännös ampuma-aseen käsittelystä vakavan rikoksen tekemistä varten. Lisäksi törkeää ampuma-aserikosta koskevaan rangaistussäännökseen lisätään uusi ankaroittamisperuste. Myös rikosten rangaistuksia ankaroitetaan.

Aserikollisuuden luonne on viime vuosina muuttunut entistä vakavammaksi, kuten useissa puheenvuoroissa tänäänkin on käynyt ilmi, minkä vuoksi myös käsitystä kyseisen rikollisuuden rangaistusarvosta on aiheellista tarkistaa. Muissa Pohjoismaissa aserikosten rangaistusasteikko on pääsääntöisesti selvästi Suomen vastaavaa ankarampi. Aserikollisuuden ja sen muodostamien uhkien tehokkaaksi torjumiseksi on tärkeää, että törkeän ampuma-aserikoksen rangaistukset ovat oikeassa suhteessa niiden moitittavuuteen. Erityisesti vähimmäisrangaistuksen korottamisella on vaikutusta rangaistuskäytäntöön.

Arvoisa puhemies! Törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistuksen korottaminen kahteen vuoteen vankeutta on useassa suhteessa poikkeuksellinen rikoslain muutos. Törkeän ampuma-aserikoksen nykyinen rangaistusasteikko neljästä kuukaudesta neljään vuotta vankeutta on törkeille tekemuodoille ominainen. Ehdotettu rangaistusasteikko kahdesta vuodesta neljään vuoteen vankeutta sen sijaan eroaa rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksutuista rangaistusasteikoista. Vähintään kahden vuoden vankeusrangaistus on säädetty esimerkiksi lapsenraiskaukselle, törkeälle ihmiskaupalle ja törkeälle ryöstölle. Enimmäisrangaistus kyseisissä rikoksissa on kuitenkin 10 vuotta vankeutta. Jos törkeän ampuma-aserikoksen rangaistusasteikko olisi vankeutta vähintään yksi vuosi ja enintään neljä vuotta, rangaistusasteikko olisi ehdotettua laajempi. Vähimmäisrangaistuksen korottaminen yhteen vuoteen vankeutta olisi matemaattisesti kolminkertainen nykytilaan nähden mutta aiheuttaisi myös merkittävää siirtymää ehdollisista vankeusrangaistuksista eh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

dottomiin vankeusrangaistuksiin ja pidentäisi ehdottomia vankeusrangaistuksia mutta mahdollistaisi myös ehdollisen vankeusrangaistuksen tuomitsemisen.

Ehdotetun muutoksen huolelliseksi arvioimiseksi lakivaliokunta sai oikeusministeriöltä tietoja vaihtoehtoisista rangaistusasteikoista ja niiden kustannus- ja vankilukuvaikutuksista. Huomionarvoista on, että törkeästä ampuma-aserikoksesta saatavan tuomion alarajan asettaminen kahteen vuoteen vankeutta vaikuttaa vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokustannuksiin ja vankilukuvaikutuksiin erittäin merkittävästi, vaikka huomioitaisiin se, että tuomitut ovat vankilassaoloaikanaan pois yhteiskunnalle kustannuksia aiheuttavasta pahanteosta. Verrattuna vaihtoehtoon, jossa vähimmäisrangaistus olisi kahden vuoden sijaan yksi vuosi, kustannukset ovat kaksinkertaiset, yhteensä yli 20 miljoonaa euroa vuodessa, ja vankiluku noin 80 vankia enemmän. Se vastaa noin Oulun uuden vankilan paikkamäärää. Oulun vankilan investointikustannukset olivat vähintään 65 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Koska kyse on merkittävästä ja poikkeuksellisesta vähimmäisrangaistusten korottamisesta, lainmuutoksen soveltamista, toimivuutta ja vaikutuksia on seurattava tarkoin. Lakivaliokunta ehdottaakin asiasta lausuman hyväksymistä. Siinä todetaan, että tarkoin on seurattava erityisesti törkeää ampuma-aserikosta koskevaan rangaistussääntöön tehtyjen muutosten soveltamista, taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä rangaistuskäytännön muotoutumista, ja jos ongelmia ilmenee, on ryhdyttävä välittömästi tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

18.36 Pihla Keto-Huovinen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämän päivän yhteiskuntaamme eivät haasta vain maamme rajojen ulkopuolelta tulevat turvallisuusuhat. Ollaksemme vahva ja välittävä oikeusvaltio on meidän huomioitava myös sisältäpäin tulevat haasteet ja uhat turvallisuudellemme. Laittomat ampuma-aseet ovat yksi niistä. Järjestäytyneen rikollisuuden kasvu on ollut tällä vuosituhannella merkittävää, mikä on lisännyt sääntelyn muutostarpeita. Keskusrikospoliisin vuonna 2023 tekemän selvityksen mukaan noin neljännes ampuma-aserikoksista ja sen törkeistä tekemuodoista liittyi vakavaan tai järjestäytyneeseen rikollisuuteen tarkasteluvuosina 2020—2022. Järjestäytyneen rikollisuuden yhteydessä ampuma-aserikokset ovat hyvin tavanomaisia, ja lisääntynyt rikollisjengien määrä voi johtaa lisääntyviin väkivaltaisiin välienselvittelyihin ja erilaisiin reviiirikiistoihin.

Vaikka ampuma-aserikosten tai vaarallisten esineiden hallussapitorikosten määrissä ei tilastotietojen valossa ole tapahtunut viime vuosina suuria muutoksia, aserikollisuuden arvioidaan erityisesti poliisin tilannekuvan ja kehitysnäkymien valossa voivan lisääntyä. Eri-laisilla rikollisryhmillä on arvioitu voivan olla myöskin ulkomaisten verkostojensa kautta suoria kansainvälisiä yhteyksiä laittomien aseiden salakuljetusorganisaatioihin. Lisäksi uutena ja erittäin vakavana laittoman asekaupan ilmiönä on valiokunnan saaman selvityksen mukaan noussut esiin 3D-tulostettujen aseiden pimeä verkkokauppa. Varoittavana esimerkkinä viitataan myös Ruotsin vakavaan ampuma-aseväkivallan tilanteeseen ja sen nopeaan heikentymiseen.

Arvoisa puhemies! Lainsäätäjän tehtävänä on turvata viranomaisille riittävät työkalut, jotta se voi vastata muuttuneisiin uhkakuihin. Aserikoksia koskevat rangaistussäännökset eivät ole pitkään aikaan olleet kokonaistarkastelun kohteena, joten nyt tehtävät muutokset lainsäädäntöön ovat tervetulleita. Kentällä poliisin partiot takavarikoivat jo tällä hetkellä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

luvattomia aseita lähes päivittäin, ja kotietsinnöiltä niitä löytyy lisää. Tämä esitys tuo huomattavia muutoksia rikoslain aserikoksia koskevaan sääntelyyn. Rikoslain 41 luku uudistetaan kokonaisuudessaan ja siihen sisällytetään uusi rangaistussäännös ampuma-aseen käsittelystä vakavan rikoksen tekemistä varten. Lisäksi törkeää ampuma-aserikosta koskevaan rangaistussäännökseen lisätään uusi ankaroittamis- eli kvalifointiperuste ja myös rikosten rangaistuksia ankaroitetaan.

Olen esittänyt jo vuonna 2020 rikoslain 41 luvun 2 §:n muuttamista siten, että luvattoman, laittoman ampuma-aseen kantaminen tai kuljettaminen yleisellä paikalla, yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa tai tilassa, johon yleisöllä on pääsy, tulisi rangaistavaksi törkeänä ampuma-aserikoksena. Lakialoitteen allekirjoitti tuolloin yli sata kansanedustajaa, joten kiitos kaikille allekirjoittaneille, että asia on edennyt. Ja kiitos ministeri Merelle siitä, että tämä tärkeä muutuskokonaisuus tuotiin eduskunnalle.

Arvoisa puhemies! Nostan esiin kuitenkin myös niitä huolia, mitä lakivaliokunta on nostonut esiin omassa mietinnössään — vaikka tällä hetkellä täällä on lähinnä lakivaliokunnan jäseniä myöskin kuulemassa tätä. Erityisesti lakivaliokunta samoin kuin perustuslakivaliokunta omassa lausunnossaan on kiinnittänyt huomiota rangaistusseuraamuksen oikeasuhtaisuuteen. Törkeän ampuma-aserikoksen rangaistusasteikkoon ehdotettu muutos on erittäin merkittävä. Vähimmäisrangaistus ankaroituu nyt kuusinkertaiseksi. Vähimmäisrangaistuksen ankaroittaminen johtaa lisäksi siihen, että törkeästä ampuma-aserikoksesta tuomittavat vankeusrangaistukset muodostuvat pääosassa ehdottomiksi.

Rangaistusasteikon oikeasuhtaisuutta on arvioitava myös suhteessa muiden rangaistavaksi säädettyjen tekojen rangaistusasteikkoihin. Saadun selvityksen mukaan tilanteen voidaan arvioida muodostuvan epäjohdonmukaiseksi esimerkiksi suhteessa laittomaan uhkaukseen, josta voidaan tuomita myös sakkorangaistus. Kyse voi olla esimerkiksi tilanteesta, jossa laitton uhkaus toteutetaan yleisellä paikalla tavalla, jossa henkilö nostaa luvattoman aseensa toista vastaan ja uhkaa tätä rikoksella. Saadun selvityksen mukaan törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistukseen ehdotettu muutos johtaa tällöin tilanteeseen, jossa rangaistusjärjestelmä ei kokonaisuudessaan täytä oikeasuhtaisuuden vaatimuksia.

Perustuslakivaliokunta on myös nostonut esiin huolensa rangaistusasteikon kapeudesta, joka on 2—4 vuotta ja joka voi johtaa siihen, ettei törkeää ampuma-aserikosta koskevan säännöksen soveltamisalaan kuuluvien tekojen moitittavuutta koskevaa arviointia voida toteuttaa tavalla, joka riittävästi erottelisi moitittavuudeltaan erilaiset teot toisistaan. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että teon moitittavuuden suhteen kohtuuttomien rangaistusten välttämistä ei voi rakentaa törkeyden kokonaisarvostelulausekkeen soveltamiseen pohjautuvan mallin varaan, mitä myöskään perustuslakivaliokunta ei pitänyt asianmukaisena. Itse tämän osalta mietin, ettei tilanne vain johda siihen, että asteikko, joka ei mahdollista käytännössä ehdollista vankeusrangaistusta, johtaa siihen, että tuomioistuimet alkavat käyttää kokonaisarvostelua siten, että ne teot, joita toivomme nytten siirtyvän törkeisiin ampuma-aserikoksiin, päätyvät edelleen tavallisiksi ampuma-aserikoksiksi sen takia, että tekoa ei kokonaisuutena arvostellen katsota törkeäksi.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on mietinnössään kiinnittänyt huomiota myös siihen, että vaihtoehtoisia vähimmäisrangaistuksia ja rangaistusasteikkoja sekä niiden vaikutuksia on selvitetty ja arvioitu vasta eduskunnassa valiokuntavaiheessa, kun sen olisi tosiasiaa pitänyt tapahtua lainvalmisteluvaiheessa. Lainvalmistelun laadun, avoimuuden ja tehokkuuden sekä eduskunnan tietopohjan ja päätöksenteon kannalta on tärkeää, että muut toteutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

misvaihtoehdot ja niiden vaikutukset arvioidaan jo hallituksen esityksen valmistelussa hallituksen esityksen laatimissuhteiden mukaisesti, koska ainoastaan näin voimme puhua laadukkaasta lainvalmistelusta. Ja koska kyse on erittäin merkittävästä, erittäin poikkeuksellisesta vähimmäisrangaistuksen korottamisesta, on tärkeää, että lainmuutoksen soveltamista, toimivuutta ja vaikutuksia seurataan tarkoin, kuten valiokunta on lausunnossaan edellyttänyt. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

18.42 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Jottei totuus unohtuisi, kertaan nyt karun tilaston: Ruotsin kaduilla ammuskellaan keskimäärin joka päivä, vuodesta 2018 lähtien yli 300 ammuskelua joka ikinen vuosi, toiseksi eniten asekuolemia koko Euroopassa. Rikolliset maahanmuuttajajengit, klaanit, niin aikuiset kuin alaikäisetkin, terrorisoivat aseineen lintukotoa. Kansankodin rikollisuustilanteelle ei löydy sopivaa vertailukohtaa korkean elintason länsimaista — lähinnä kehittyvistä kehitysmaista.

Vielä kymmenen vuotta sitten näitä kasaantuvia ongelmia ei tahdottu nähdä. Tuolloin Suomen korkein valtiojohtokin vannoi monikulttuurisuuden rikkauden nimeen, ja suomalaisitoimittajat vierailivat ruotsalaisissa lähiöissä vähättelemässä ilmiön ongelmia. Nyt ongelmat nähdään, kun suuret länsimaisetkin mediat otsikoivat, että rauhasista Ruotsista on tullut Euroopan aseväkivallan ja asekuolemien keskus. Ruma seuraus epäonnistuneesta maahanmuutto-, kotouttamis-, maastapoistamis- ja kriminaalipolitiikasta.

No, mitä voimme oppia Ruotsista? Maahanmuuttoa on rajoitettava, kotouttaminen on muutettava velvoittavammaksi, maastapoistamista on tehostettava ja kriminaalipolitiikan on vastattava ankarammin arjen turvallisuushäiriöihin. Kaikkien näiden korjaamiseksi me perussuomalaiset teemme töitä. Se on tehtävämme tässä eduskunnassa ja nykyisessä hallituksessa.

Nyt käsittelemme näistä korjauskohteista jälkimmäistä, kriminaalipolitiikan ankaroittamista. Esitämme tällä hallituksen esityksellä tuntuja korotuksia aserikoksista tuomittaviin rangaistuksiin. Esitämme myös, että luvattoman aseineen kantaminen rikollisessa tarkoituksessa julkisella paikalla tulee jatkossa rangaistuksi törkeänä rikoksena. Tällä tehtävällä muutoksella useimmat Ruotsista tutut, katukuvassa näkyvät aserikokset tulevat jatkossa johtamaan ehdottomiin rangaistuksiin, siis todelliseen vankilatuomioon. Vastaavia rangaistusten ankaroittamisia on tehty jo laajasta aseväkivallasta kärsivässä Ruotsissa, jälkikäteisesti ja myöhässä. Siksi me Suomessa tahdomme varautua ja kitkeä kaduille leviävät aseet jo varhaisessa vaiheessa.

Teoreettinen tai kuvitteellinen ei tämä aseväkivallan uhka Suomenkaan näkökulmasta ole. Tästä on valitettavasti jo meilläkin tosielämän esimerkkejä. Esimerkiksi Espoossa viime itsenäisyyspäivän aattona 19-vuotias jengiläinen Dijar Güzel surmasi epäonnistuneen asekaupan päätteeksi uhrinsa kolmella laukauksella. Tämä Espoon jengimurha on tietysti ensimmäinen katujengeihin liittyvä henkirikos Suomessa. Sekä Güzelillä että hänen tuomitulla rikoskumppanillaan oli tiiviit yhteydet L-City-nimiseen katujengiin. Samainen jengi oli ottanut aseellisesti yhteen myös viime jouluaattona keravalaisen jengin kanssa. Tämän välikohtauksen käsittely alkoi puolestaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa kaksi viikkoa sitten.

Edellä kuvatut esimerkit havainnollistavat sitä, miten ampuma-aseita voidaan käyttää erilaisien rikosten tekemiseen, välienselvittelyihin ja myös täysin ulkopuolisiin kohdistu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

viin rikoksiin. Lakien päivittäminen on siten enemmän kuin ajankohtaista. Uhkakuva ammuskelevista katujengeistä, jotka jotkut vielä pari vuotta sitten kiistivät tai joiden vaaraa he vähintäänkin vähätelivät, on nyt realisoitumassa myös meidän kaduillamme. Siksi lakiemme ja tuomioidemme, rangaistuksiemme on suhtauduttava niihin ankarasti.

En voi olla lopuksi huomioimatta heitä, jotka aina rangaistusten ankaroituessa hokevat, etteivät kovemmat tuomiot ehkäisisi rikoksia, tai heitä, jotka lähestyvät kovempia tuomioita vain kustannuseränä, vankilapaikkojen tarpeen kasvuna. Rangaistusten tehtävä ei ole vain eheyttää. Niiden tarkoitus on myös rangaista. Useimmat meistä istuttavat aseistetun jengiläisen ennemmin linnaan kustannuseräksi valtiolle kuin takaisin kadulle kustannuseräksi sekä valtiolle että sivullisille uhreille. Useimmat meistä varmasti maksavat ennemmin jengiläisen vangitsemisesta kuin siitä taloudellisesta rasituksesta ja toisaalta inhimillisestä kärsimyksestä, mitä aseistettu ja väkivaltaiset jengiläiset aiheuttavat tavallisille ihmisille, yrityksille, sosiaali- ja terveystalouksille, viranomaisille, yhteiskuntarauhalle, myös sille arjen turvallisuudentunteelle.

Parasta tietysti olisi, ettei taakka jäisi lainkaan suomalaisten lopun ikää kustannettavaksi. Parasta olisi, että jos suomalaisen yhteiskuntaan ei ole kotouduttu, integroiduttu ja täällä tehdään rikollisia, nämä sopeutumattomat rikolliset saataisiin palautettua kotimaihinsa tai heille soveltuvampaan kulttuuriympäristöön. Se on vaikeaa, paikoin jopa mahdotonta. Epäonnistunut maahanmuuttopolitiikka jättää pysyviä ja peruuttamattomia ongelmia yhteiskuntaan, ja siksi paras tapa välttää nämä kalliit vankilapaikat ja ankaroituvat rangaistukset ei ole idealistinen lepsiilu tässä ajassa, vaan haitallisen maahanmuuton ja siihen tiiviisti kytkeytyvän rikollisuuden torjuminen ja samalla jo aiemmin tehtyjen virheiden korjaaminen. Sitä me muun muassa tällä lakiesityksellä pyrimme tekemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

18.48 Miko Bergbom ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan ensinnäkin kiittää lakivaliokuntaa perusteellisesta käsittelystä ja myös oikeusministeri Leena Merta tämän esityksen tuomisesta eduskuntaan. Nyt saadaan siis kiristää laittomien ampuma-aseiden rangaistuksia niin, että jos ennen törkeissä on ollut neljä kuukautta minimi, niin nyt se kasvaa siten kahteen vuoteen, mikä käytännössä siis tarkoittaa sitä, että törkeät ampuma-aserikokset jatkossa tuomitaan ei enää ehdollisena vaan nimenomaan siten, että tekijä joutuu vankilaan. Tämä on positiivinen asia, ja tämän edessä me nyt ollaan, kun ollaan tällä lailla kapeasti Ruotsin tiellä. Eli mitä ollaan saatu nyt nähdä meidänkin kaduilla valitettavasti syntyvän siitä, kun maahanmuuttopolitiikka on ollut, mitä on, ja laittomia aseita menee tuolla kaduilla ja 3D-aseita ja muita, niin näiden seurausten kanssa nyt painitaan. Edustaja Vigelius tästä pitikin loistavan puheenvuoron juuri äsken.

Mutta se ei ollut se syy, minkä takia varasin puheenvuoron. Olen kiinnittänyt huomiota julkisuudessa ja tässä salissakin käytyyn keskusteluun ja kritiikkiin tätä esitystä kohtaan, joka nähdäkseni rakentuu muutamien argumenttien varaan, joista ehkä yksi on vankilapaikat. Jos tämän esityksen mukanaan tuomat vankilapaikkojen lisäykset ovat se ongelma, niin ratkaisu ei ole heikentää rangaistavuutta tässä esityksessä, vaan ratkaisu on rakentaa lisää vankilapaikkoja. Jos taas ongelma on se, että tässä rangaistukset ovat liian tiukat suhteessa moniin muihin hyvin törkeisiin rikoksiin, niin jälleen kerran ratkaisu ei ole se, että hölletään tässä rangaistuksen tasoa, vaan ratkaisu on se, että tarkastellaan niitä muita törkeitä rikoksia, kuten ihmiskauppaa, raikausrikoksia, ja nostetaan siellä teon moitittavuutta eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

rangaistavuutta ylöspäin. Jos taas ongelmana mahdollisesti tulevaisuudessa ovat tuomioistuinten tulkintakäytännöt, että miten ne sitten soveltavat sitä lakia tuomioistuimessa, niin silloin meidän pitää tehdä täsmennyksiä täällä eduskunnassa siihen lainsäädäntöön siten, että se soveltamismahdollisuus ei tapahdu siellä tuomioistuimessa niin, että se tuomioistuintenkäytäntö olisi sitten yhtäkkiä lain hengen vastaista elikkä ei tuomittaisikaan sitten linnaa näille rikollisille.

Kyllä tässä nimenomaan oleellista on huomata se oikeudenmukaisuuskysymys myöskin uhrin näkökulmasta ja toisaalta laajasti se, miten suomalaiset näkevät rangaistusten tason Suomessa. Pidetään monesti julkisessa keskustelussa, ja moni suomalainen näkee, että Suomessa on aivan liian matalat rangaistukset rikollisille. Kyllä se on oikeudenmukaisuuskysymys sen uhrin näkökulmasta mutta myös suomalaisten näkökulmasta. Suomalaiset haluavat, että rangaistuksia tulee rikollisille, ja nyt niitä todellakin tulee jatkossa ja näin poispäin. Haluan todella paljon kiittää kyllä tästä esityksestä, aivan loistava asia. Ja jos sitten seurannassa joitain ongelmia huomataan, niin menettelemällä näin, miten äsken tässä esitin, että tarkistellaan vankilapaikkoja sitten lisää ja muiden rikosten rangaistuksia ylöspäin, niin sillähän tästä selvittää. Että ei tätä kannata sen suurempana ongelmana nähdä kuin se on. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

18.51 Rami Lehtinen ps: Arvoisa puhemies! Vielä nopeasti haluan palata pariin seikkaan.

Ensinnäkin on äärimmäisen tärkeätä, että siinä kohtaa, kun yhteiskuntaa uhkaa merkittävä uusi vaara, voidaan poiketa niistä perinteisistä malleista kriminaalipolitiikassa. Jos miettii uudistuksia, joita on aikanaan tehty, niin se turvallisuustilanne Suomessa on ollut täysin erilainen, eikä varmaan ole kukaan ymmärtänyt eikä nähnyt tämäntyyppisiä uhkia, joita meidän kaduilla tällä hetkellä on. Siksi on suuri rohkeus, että uskalletaan etupainotteisesti nimenomaan estää näiden muodostuminen sitten todelliseksi ilmiöksi, hyvä näin.

Mitä tulee tähän kapeaan soveltamisalaan tässä törkeässä ampuma-aserikoksessa, niin asiantuntijakuulemisessa en kuullut kyllä sellaista näkemystä, että sitä yläpäästä olisi juurikaan koskaan käytetty ja että se ikään kuin joissakin rikoksissa olisi liian matalalla, kun on kyse kuitenkin pelkästään siitä, että ampuma-aseita myydään tai välitetään tai niitä on hallussa. Eli niillä ei tehdä varsinaisesti vielä rikosta, vaan se on pelkkään hallussapitoon tai myymiseen tai valmistamiseen liittyvä rikos. En siis näe sitä, että vaikka tämä rangaistusasteikko jää kapeaksi, niin se olisi erityisen ongelmallinen, koska se yläpää on niin harvoin käytetty.

Muutoinkin meidän oikeuskäytännössä on varsin usein omaksuttu se tapa, että annetaan tuomiot sieltä asteikon alapäästä. En tiedä, onko syynä se, että ajatellaan kustannuksia enemmän kuin sen vaikutuksia yhteiskuntarauhaan, turvallisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, vai miksi ikään kuin tähän malliin on luisuttu.

Ja miksi juuri tämä kaksi vuotta minimissään, joka johtaa pääosin aina ehdottomaan tuomioon, on merkityksellistä: se on se, että meidän ammattirikollisia ei juurikaan hetkauta, saavatko he ehdollista vuoden tai kaksi vuotta tai vaikka kolme vuottakin, mutta se heittää hetkauttaa, kun he tietävät, että jos he jäävät tästä kiinni, he joutuvat vankilaan. Siksi tällä on merkittävä vaikutus ja siksi tämä poikkeaa merkittävästi niistä kaikista muista, ja onkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

mielenkiintoista nähdä, minkälainen ennakkoratkaisu tästä sitten tulee meidän kriminaalipolitiikassa. Mutta olen erityisen iloinen, että tämä uskallettiin tehdä.

Mitä tulee sitten vielä tähän kokonaisarviointiin sen osalta, että ikään kuin liian helposti sitten sen perusteella perusmuotoiseksi tippuisi tämä teko, niin näinhän sen pitää ollakin, jos sieltä löytyy lieventäviä asianhaaroja. Minun on vain vaikea itse kuvitella, mikä olisi se lieventävä asianhaara, jos sinulla on rikollisessa käyttötarkoituksessa rikollisesti hankittu ase julkisella paikalla, että se ei täyttäisi sen tunnusmerkistön perusteita. Kyllä minä uskon siihen, niin kuin asiantuntijalausunnossakin sanottiin, että kyllä suomalainen oikeuslaitos tuomitsee sen lain mukaisesti eikä lähde tarkoituksenmukaisesti itse lieventämään niitä pykäläjä ja tuomiokäytäntöjä. Uskon, että tämän uuden lain perusteellakin uskalletaan tuomita näistä teoista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

18.54 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! On oikein, että aserikoksista annettavia rangaistuksia kovennetaan. Nyt käsittelyssämme on hallituksen esitys, jonka tämä eduskunta mitä todennäköisimmin tulee myös hyväksymään. Tällä muutoksella jatkossa esimerkiksi julkisella paikalla kannettu luvaton ase, rikollisessa tarkoituksessa kannettu ase, johtaa ehdottomaan vankeusrangaistukseen, mikä tarkoittaa sitä, että se häkki heilahtaa ihan toden teolla, ei vain ehdollisen tuomion tasolla. Samanaikaisesti ankaroituvat myös rangaistukset muista törkeistä aserikoksista, jotka ovat erityisen vakavia nykyisenkin lainsäädännön pohjalta.

Tämä laki on minusta hyvä. Se olisi voinut olla vieläkin parempi. Esimerkiksi Ruotsissa on tehty vielä tuntuvampia ankaroittamisia aserikosten suhteen kuin meillä Suomessa — juuri siitä johtuen, että Ruotsissa tilanne on erityisen paha. Tällä hetkellä Ruotsissa törkeästä aserikoksesta tuomitaan neljästä seitsemään vuoteen vankeutta ja erityisen törkeästä aserikoksesta kuudesta kymmeneen vuoteen vankeutta. Kovin lievältä tuntuu suomalaisen rangaistusasteikko, kun se tähän asti on ollut neljästä kuukaudesta neljään vuoteen. Eli meidän korkeintaan rangaistus törkeästä aserikoksesta ei tosiasiallisesti yllä Ruotsin vähimmäistasolle. Siksi nyt vähimmäisrangaistusta ollaan korottamassa merkittävästi. Kuten edellisessä puheenvuorossa tuli ilmi, tämä vähimmäisrangaistuksen korottaminen neljästä kuukaudesta kahteen vuoteen on kuusinkertaistaminen, mutta minusta se on täysin perusteltu tässä ajassa ja tässä tilanteessa, jossa me olemme Ruotsin vieressä ja kun sieltä on rantautumassa tätä vakavampaa rikollisuutta alati enemmän Suomen puolelle.

Toisaalta täällä on käytetty argumentteja myös tästä vankimäärän lisääntymisestä ja sen aiheuttamista kustannuksista yhteiskunnalle. Tähän keskusteluun haluaisin aina huomauttaa, että eivät ne 200 vankilapaikkaa täyty satunnaisista kadunkulkijoista. Kun vankila- ja vankipaikkojen määrä kasvaa 200:lla, sinne vankilaan päätyy rikollisia, siis ihmisiä, jotka kantavat luvattomia aseita rikollisissa tarkoituksissa meidän kaduillamme, erityisesti liittyen tähän jengiongelmiaan, mikä meillekin on rantautunut ja nostanut päätään Suomessa. Siksi se voi olla ihan aiheellistakin ja tarkoituksenmukaista, että vankimäärä lisääntyy. Se lisääntyy, koska rangaistavia on enemmän ja yhteiskunta puuttuu siihen kovemmin.

Lakivaliokunnassa myös moni asiantuntija kritisoi sitä, onko tämä oikeasuhtaista ja onko tämä tarpeellista. Itse ajattelen, että ei voi olla niin, että kun lainsäädännössä on vain totuttu siihen, että annetaan lepsuja rangaistuksia, se toimisi argumentaatiopohjana tässä ajassa sille, minkä takia emme voisi koventaa rangaistuksia. Viime kädessä se on kuitenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

kin eduskunta ja meidän lainsäätäjämme, jotka lait säätävät, ja lopulta sen pohjalta tuomioistuimet tuomitsevat — onneksi nyt ankarampaan päin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti, olkaa hyvä. [Puhuja aloittaa mikrofonin suljettuna — Eduskunnasta: Mikrofonin!] Edustaja Jäntti, mikrofonin.

18.58 Aleksi Jäntti kok: No niin, arvoisa puhemies! Harjoittelu tekee mestarin, enkä viittaa nyt välttämättä puhemieheen. [Naurua]

Sanoin tuossa, että niissä keskusteluissa, joita olen käynyt esimerkiksi valiokunnassa ja muutenkin, on vallinnut aika laaja konsensus siitä, että nimenomaan näissä jengirikollisuustapauksissa, joihin nämä vakavimmat ampuma-aserikokset kytkeytyvät hyvin kiinteästi, on perusteltua, että sitä rangaistusten alarajaa korotetaan. Kyse on ollut enemmän siten siitä, mikä olisi se oikea taso, ja siinä on pohdittu osittain kustannuksia mutta myöskin sitä, että kun niitä verrataan muihin vastaaviin rikoksiin, tai ei välttämättä edes vastaaviin vaan ankarampiin rikoksiin, miten se alaraja sitten niissä muotoutuu. Uskon, että nimenomaan silloin, kun puhutaan jengirikollisuudesta, tämä ankaroittaminen on erityisen perusteltua. Mutta puhe on ollut myös siitä, että saattaa olla riski, että silloinkin, kun ei ilmeisesti ole kyse jengirikollisuudesta, tuomitaankin suoraan ehdoton vankeusrangaistus, mikä ei välttämättä olisi perusteltua tällä nykyisellä asteikolla, ja jo se korottaminen yhteen vuoteen eli nykyisen alarajan kolminkertaistaminen, johtaisi kuitenkin siihen, että merkittävästi myös ehdottomat vankeusrangaistukset kasvaisivat näissä rikoksissa.

Totean myös viitaten tuohon edustaja Bergbomin puheenvuoroon sen, että voisi olla perusteltua tämä rikoslain kokonaisuudistus siten, että katsottaisiin kaikki linjaan. Mutta on mahdollista, niin kuin on todettu jo tänään tässä, myös katsoa niitä tapauskohtaisesti ja lähteä ikään kuin niistä vakavimmista tai eniten huolta aiheuttavista rikoksista, kun lähdetään korotuksia tekemään. Mutta silloin kun ankaroitetaan kautta linjan, niin se tulee entistä kalliimmaksi. Totean, ettei tässä raha pelkästään ole se tekijä, millä näitä määritetään, mutta se on yksi tekijä, mikä on mielestäni syytä ottaa huomioon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

19.00 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Toisin kuin ehkä edelliset puhujat, minä itse ajattelen, että kyllä myös jos ihan yksittäinen henkilö, vaikkei kuuluisikaan jengiin tai järjestäytyneen rikollisuuden piiriin, kantaa luvatonta asetta julkisella paikalla rikollisessa tarkoituksessa, niin siitä on ihan perusteltu huoli, mihin sitä asetta mahdollisesti ollaan käyttämässä, ja ajattelen, että siitä myös rangaistaisiin merkittävästi ja tuntuvasti paljon kovemmin kuin mitä tällä hetkellä lainsäädäntö antaa.

Kuten viittasin tuossa aiemmassa puheenvuorossani jo, Ruotsissa rangaistusasteikot ovat huomattavasti paljon kovempia ja siellä myös se rikollisuuden taso on huomattavasti paljon kovempaa. Siellä on ollut vuodesta 2018 lähtien yli 300 ampumatapausta joka vuosi. Ainoa vuosi 2020-luvulla, jolloin tämä yli 300:n ampumatapauksen raja ei ole ylittynyt, oli itse asiassa viime vuosi. Viime vuonna tämä ampumisten määrä tippui 270:een, eli enää ei ammuttukaan joka päivä vaan viitenä päivänä viikossa, mikä on siis Ruotsissa ennätysellinen luku — siis lähes kymmeneen vuoteen ei ole näin alhaisella tasolla ollut julkisten ammuskeluaruiden määrä. Se osittain johtuu itse asiassa siitä lainsäädännöstä, jota Ruotsissa on aikaansaatu, eli merkittäviä kiristyksiä viimeisen kymmenen vuoden aikana siihen,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

kuinka kovasti rangaistaan siitä, että julkisella paikalla... Ovat ne sitten yksityishenkilöitä tai yksittäisiä henkilöitä tai järjestäytyneempien rikollisryhmien toiminnassa mukana, heitä rangaistaan ankarammin ja ikään kuin tämän dekapitaatioefektin kautta, eli käytännössä käänteeltä laitetaan pää poikki. Eli nämä ihmiset — rikolliset, vakavimmat rikolliset ja sen rikollisen toiminnan järjestäjät — päätyvät vankilaan, jolloin se organisoitu rikollistoiminta käytännössä lakkaa tai rampautuu vakavasti sen toiminnan seurauksena. Samanlaisia piirteitä ei ole siinä, jos tällaiset jengijohtajat saadaan kiinni vähempiluontoisista rikoksista, joista tulisi ehdollista vankeutta... Se ehdollinen vankeus ei omaa sisällään samanlaista vaikutusta näiden rikollisryhmien järjestäytymiseen ja toisaalta sen toiminnan katkaisemiseen sitten ankarimpien rangaistusten ja vankilatuomioiden kautta.

Siksikin pidän aivan perusteltuna sitä, että yhteiskunta voi tässä tilanteessa maksaa lisääntyvien vankilapaikkojen määrän, koska myös se rikollisuus on kasvamaan päin. Kaikissa niissä yhteyksissä, missä poliisi on esimerkiksi varoitellut täällä eduskunnassa meitä kansanedustajia siitä, mihin suuntaan rikollisuus on Suomessa kehittymässä, on tuotu esiin nämä ongelmat: siis rikollisuus raaistuu, se lisääntyy, se ottaa uusia muotoja, se järjestäytyy, ja sitä saapuu enenevässä määrin ulkomailta. Silloin Suomen lepsu rangaistusjärjestelmä ei ole kovin suuri pidäke, kun yleensä tuomiot ovat siellä ehdollisen puolella, eivät ehdottoman puolella eli linnatuomion puolella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

19.04 Pihla Keto-Huovinen kok: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todellakin lakivaliokunnan edustajien keskuudessa, samoin kuin myöskin asiantuntijoiden keskuudessa, keitä siellä kuultiin, oli varsin yksimielistä se, että törkeiden ampuma-aserikosten vähimmäisrangaistusten korottaminen on kannatettava asia. Se seikka, mihin sitä kritiikkiä kohdistui, oli nimenomaan vähimmäisrangaistuksen määrä eli kaksi vuotta vankeutta, ja siihen on suhtauduttu kriittisesti nimenomaan sen takia, että tämä asteikko menee hyvin kapeaksi, kun se on kahdesta vuodesta neljään vuoteen, eli sen sisällä ei pystytä välttämättä eri tekojen moitittavuutta koskevaa arviointia tekemään riittävästi ottaen huomioon, että yhdestä laittomasta aseesta tulisi se kaksi vuotta vankeutta, tai jos sitten olisi 200 asetta, niin se olisi sitten neljä vuotta maksimissaan. Eli tämä asteikko on tosi pieni, ja se aiheuttaa sen ongelman myöskin.

Jos me ylipäänsä puhutaan näistä vakavia rikoksia tekevistä niin sanotuista jr-henkilöistä, niin vaikka asteikko olisi ollut vuodesta neljäänkin vuotta, niin joka tapauksessahan jo pelkästään rikosrekisteriä katsomalla tietää, että eiväthän he siitä saa sakkoa tai ehdollista vankeusrangaistusta vaan he saavat siitä ehdottoman vankeusrangaistuksen. Eli sitä seikkaa tällä lailla ei millään tavalla kyllä muuteta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

19.05 Miko Bergbom ps: Arvoisa puhemies! En tainnut esittää omassa puheenvuorossani mitään sen suurempaa rikoslain laajempaa uudistusta, mutta toki sellaista kannatan lämpimästi, ja etenkin tarkastelin sitä näiden törkeiden rikosten osalta, mitä tulee vaikka nimenomaan raiskausrikoksiin, ihmiskauppaan, väkivaltaan. On ihan perusteltua tarkistaa kaikkia ylöspäin. Tätä asteikkoa jäin miettimään, että jos nyt kun kaksi vuotta on minimi ja sitten neljään vuoteen on asteikon yläpää, tavallaan ongelma on, että se liikkumavara on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

siinä liian pieni, niin sittenhän se kannattaisi tehdä vaikka niin, että se olisi kahdesta kymmeneen vuoteen, elikkä tuo Ruotsin erityisen törkeän yläpää. Sillähän se sitten ratkeaisi, mutta tätä varmaan voidaan seurata.

Oikeastaan oma puheenvuoroni liittyy näihin kustannuksiin:

Pystyn sen siitä näkökulmasta ymmärtämään, että lyhyellä aikavälillä, jos me tiedetään, että meillä ei vaikka ole vankipaikkoja tai meillä ei ole henkilökuntaa työskentelemään niihin vankiloihin, se saattaa aiheuttaa tiettyjä haasteita, mitä tulee sitten vaikka siihen henkilökunnan työturvallisuuteen, eli millä pystytään ylläpitämään niitä vankiloita ja näin poispäin sillä tavalla, että siellä henkilökunnalla on turvallista työskennellä — se on ihan perusteltu huoli — mutta pitkällä aikavälillä nämä ovat kysymyksiä, jotka ovat ratkaistavissa poliittisin päätöksin.

Tässä asiassa ja ylipäänsä rikosten rangaistavuuksissa en näe sitä kustannusta ongelmallisena, kahdesta syystä: Ensimmäinen syy on se, että uskoakseni, toisin kuin hyvin monessa muussa asiassa, mikä eduskunnan budjetin läpäisee, väittäisin, että veronmaksajien hyväksyttävyyksille, että rangaistavuuksia kovennetaan ja siitä syntyy yhteiskunnalle kustannuksia, on varsin laaja, eli jos tätä lähdetään kysymään suomalaisilta veronmaksajilta, niin todennäköisesti tukea tulee aika paljon sille, että hei okei, meillä menee tähän nyt vähän enemmän rahaa valtiona, mutta toisaalta vastapainona rikolliset lähtevät linnaan pidemmäksi aikaa. Kuka vastustaa? Harvassa ovat ne henkilöt. Sitten toinen juttu on se, että nämä rikolliset ovat poissa kaduilta. Se on vain tosiasia, että silloin ne ovat poissa kaduilta, jos niillä on pidempi tuomio, ja se on yhteiskunnan kannalta tietenkin positiivinen asia. Tämä on sitten taas tämmöinen, että voi tietysti väitellä siitä, ovatko kovemmat rangaistukset yhteydessä siihen, että tapahtuu vähemmän rikoksia, ja varmaan siinä on monta muutakin asiaa kuin pelkät rangaistavuudet, mutta moraalisesti oma näkökulmani ja ajatteluni, kuten nähdäkseni perussuomalaisissa laajemminkin ja hyvin monen muun suomalaisen tukemana, on se, että kyllä tämmöisistä törkeistä rikoksista pitää saada tuomio, joka vastaa kansalaisten oikeustajua. Siltä osin näen hyvin perusteltuna sen, että tämän esityksen lisäksi jatkossa myös muita törkeitä rikoksia arvioidaan siten, että rangaistavuus kovenee, ja se on positiivinen kehitys koko yhteiskunnan kannalta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

19.08 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Viittaan aiempaan puheenvuoroon, jossa vihjattiin siihen suuntaan, että ehkä rikoslaissa voisi olla tällaisen kokonaisuudistuksenkin tarvetta. Näin varmasti on. Yksi ihan käytännön syy, minkä takia voisi olla niin, että sitä käsiteltäisiin isommissa erissä kuin yksittäisten lakiesitysten ja lakimuutosten myötä, on juuri se, että suuri osa asiantuntijoista itse asiassa jää jumiin juuri siihen, että yksittäinen korottuva rangaistus näyttää epäoikeasuhtaiselta tai poikkeukselliselta silloin, kun ennestään lepsua rangaistusasteikkoa lähdetään yksittäisiltä osin ankaroitamaan merkittävästi. Eli syntyy argumentti: ennen on tehty näin, joten tehdään jatkossakin näin. Eli on ikään kuin tällainen hyvin konservatiivinen ja tässä mielessä erityisen huonolla tavalla konservatiivinen tapa ajatella lainsäädäntöä: ei voida tehdä tai ei haluttaisi tehtävän lainsäädännöllisiä muutoksia vain siksi, että se ei tunnu oikeasuhtaiselta aiempaan lainsäädäntöön nähden, vaikka sinällään ehkä se tarvekin tunnustetaan.

Suomalaisilla on kuitenkin melko laaja hyväksyntä sille, että rangaistuksia kovennetaan nimenomaan henkeen ja terveyteen liittyvissä rikoksissa, kuten esimerkiksi väkivaltari-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

koksissa, seksuaalirikoksissa ja ihan niistä kaikista vakavimmissa eli henkirikoksissa. Näistä annettavat tuomiot ja rangaistukset ja toisaalta se kustannus, minkä vankilapaikkojen ja vankipaikkojen määrän lisääntyminen aiheuttaa, on kustannus, jonka suomalaiset varmasti ovat valmiita maksamaan, kun saadaan väkivaltaisia, ikäviin tekoihin syyllistyneitä ja monesti vielä rikoksia, näitä samanlaisia rikoksia, uusivia henkilöitä telkien taakse sen sijaan, että he lompsivat kaduillamme lyhyiden tuomioiden, jopa ehdollisten tuomioiden, jälkeen.

Sehän on monesti suomalaista oikeustajua loukkaava ajatus, että meillä on erilaisia sarjakuristajia ja sarjaraiskaajia ja erityisen rumiin ja törkeisiin tekemuotoihin syyllistyneitä ihmisiä, jotka lompsivat sitten tuolla kaduilla hyvinkin lyhyiden tuomioiden jälkeen. Se, mikä voi tuntua oikeustieteilijälle kovalta tuomiolta, neljä vuotta vankeutta suomalaisessa rangaistusjärjestelmässä, ei montaa suomalaista lohduta siinä vaiheessa, kun tieto leviää, että vakavaan väkivalta-, seksuaali- tai jopa henkirikokseen syyllistynyt henkilö palaakin linnasta omalle paikkakunnalle ihan siihen naapurien rivitaloon asumaan. Ei ole kovin lohdullista siinä kohtaa ajatella, että no, professori kertoi lakivaliokunnalle, että olisi epäoikeasuhtaista, että lainsäädäntöä muutettaisiin tältä osin ankarammaksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

19.11 Miko Bergbom ps: Arvoisa puhemies! Vielä on pakko kommentoida, että tämä on tosiaan ihan hyvä nosto, minkä edustaja Vigelius tässä edellä toi. Meilläkin oli tuossa ihan naapurikunnassa, tuolla Sastamalassa, Laviassa itse asiassa tarkalleen ottaen, tällainen paloittelumurhaaja, joka on itse asiassa aikoinaan omaa uhriansakin vielä syönyt. Siellä hän oli vapaana. Toki oli kärsinyt rangaistuksen, mutta joku voisi sanoa, että suomalaisten tällaisen keskimääräisen oikeustajun kannalta hänen ei olisi kuulunut koskaan vapautua, mutta siitä huolimatta siellä hän oli. Nyt tosin menehtyi ilmeisesti kämppäkaverinsa tappamana tai murhaamana.

Mutta joka tapauksessa se, mitä piti vielä nostaa, mikä jäi mainitsematta — pahoittelut siitä — liittyy siihen, että on positiivista, että nyt nimenomaan keskitytään näihin laittomiin aseisiin. Monesti kun julkisuudessa lähdetään käymään sitä keskustelua, kun sattuu jotain kamalaa ja hirveätä tässä yhteiskunnassa esimerkiksi jonkun katujengiläisen tekemänä ampuma-aserikoksena, niin ensimmäinen on se, miten me voidaan kiristää tavallisten ampuma-aseharrastajien, reserviläisten, metsästäjien ampuma-aselupien saamista, kuinka me voidaan vaikeuttaa sitä tavalla tai toisella. Syyttävä sormi osoittaa aina ensimmäisenä juuri niihin ihmisiin, jotka tekevät kaiken oikein eivätkä käytä näitä aseita pahan tekoon vaan päinvastoin suomalaista yhteiskuntaa hyödyttävään toimintaan, kuten metsästämiseen tai reserviläistoimintaan. Tällä kertaa tässä on nimenomaan lähdetty siitä, että taklataan niitä laittomien aseiden ongelmia sen sijaan, että laitetaan kärsimään ne, jotka tekevät kaiken oikein, ja se on lähtökohtaisesti positiivinen asia tässä. Siitä haluan vielä erikseen kiittää, että tällä kertaa rangaistuksen saavat rikolliset, eivät ne, jotka tekevät kaikki oikein. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

19.13 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! En malta olla vielä loppuun kommentoimatta sitä, että on... [Aleksi Jäntti: Miten niin loppuun?] — Edustaja Jäntti voi ottaa vielä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

lisää puheenvuoroja, jos haluaa keskustella lisää aseista. — Itse haluan lisätä sen, että tässä aserikoksia koskevassa lakimuutoksessa, jossa kiristämme rangaistuksia julkisella paikalla kannetuista luvattomista aseista, ei ole kyse pelkästään yksittäisestä lakimuutoksesta vaan osasta sitä kokonaisketjua, jossa lisätään muun muassa myös poliisin määrärahoja ja poliisien määrää.

Eli ei ole kyse vain yksittäisestä ankaroitamisesta, vaan on kyse siitä, että meillä on ketju, jossa rikoksia selvitetään. Meillä on poliiseja, meillä poliisin resursseja kohdistetaan enenevässä määrin yleisen sisäisen turvallisuuden, yleisen järjestyksen valvomiseen ja samanaikaisesti pyritään panostamaan siihen, minkä suurin osa ihmisistä ja asiantuntijoista tunnustaa rikoksia ehkäiseväksi asiaksi, eli rikosvastuun toteutumiseen. Meillä on resursseja lisääntymässä juuri siinä, että rikosvastuu toteutuu. Meillä on poliiseja, meillä on resursseja tuomioistuimilla, ja meillä on myös niitä vankilapaikkoja, jonne rikosvastuun toteutuessa vakaviin rikoksiin syyllistyneitä ihmisiä voidaan pistää telkien taakse. Koko tämä ketju huomioidaan. Kyse ei ole vain yksittäisistä näpräilyistä osana rikoslakia, vaan kyse on siitä, että pyritään turvallistamaan Suomea: pyritään lisäämään poliisien määrää, pyritään lisäämään arjen turvallisuutta, pyritään luomaan rikoslainsäädäntöä, joka vastaa tämän ajan tarpeisiin niin aserikosten osalta, niiden julkisella paikalla kantamisen osalta, kuin myös esimerkiksi jengirikosten osalta ja muun lainsäädännön osalta, joka tarjoaa ratkaisuja juuri näihin ongelmiin tässä ajassa.

Eli kyse ei ole vain siitä, että tehdään yksittäisiä pistemäisiä lakimuutoksia, vaan ylipäätään kokonaisajattelun uudistamisesta. Me emme halua vaarallisia rikollisia kaduillemme. Me emme halua vapauttaa heitä lyhyen vankeuden jälkeen, vaan me haluamme, että he pysyvät mahdollisimman pitkään siellä vankeudessa, jotta voimme varmistua siitä, että uhka ympäröivälle yhteiskunnalle, aivan tavallisille ihmisille kaduilla, heidän vapautuessaan on mahdollisimman turvattu. Melkein joka viikko saamme lukea erilaisista törkeistä rikoksista ja aina muutama vuosi niiden jälkeen myös erilaisista vapautumisista. Uskon, että suomalaisten oikeustaju kyllä kestää sen, että poliisin, tuomioistuimien ja vankilapaikkojen määrään tulee lisäyksiä, jos pystymme turvaamaan heidän arkensa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

19.16 Rami Lehtinen ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti tähän loppuun se, ketkä niitä aseita, luvattomia aseita ja rikollisessa käyttötarkastuksessa olevia aseita, meidän kaduilla pitävät. Se on todellakin niin, kuten täällä on puhuttu, että ne ovat nuorisojengit, järjestäytynyt rikollisuus tai sitten kovat huumekauppiaat. Mutta oman kokemukseni perusteella, 20 vuotta kenttäpoliisina; enpä juuri aseita tavan rikollisilta tavannut, vaan se oli järjestäytyneissä porukoissa ja kovilla huumekauppiailla. Eli se on hyvin marginaalinen joukko, ketkä näitä rikollisissa käyttötarkoituksissa Suomen kaduilla kantavat ja autoissansa pitävät, ja on samainen joukko, joka meidän vankiloissa pyörii kerta toisensa jälkeen. Tuomio tuomion perään — pääsevät vapaaksi, tekevät vuoden sisään taas uuden rikoksen ja takaisin vankilaan. Siitäkin näkökulmasta tämä on yhteiskunnan kannalta huomattavasti parempi malli, että he ovat sitten kerralla joka teosta siellä pidempään, poissa pahanteosta ja pois uusien kustannusten aiheuttamisesta täysin sivullisille ihmisille.

Sitten se, miksi juuri nämä ampuma-aseet ovat tärkeä kokonaisuus tässä tekemuotojen osalta, on se, että ampuma-aseet, kuten Ruotsista ollaan nähty, aiheuttavat täysin sivullisia uhreja, kun harhalaukauksia tulee tai sattuu joku muu vahinko niiden aseiden kanssa. Ne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

ovat erittäin vaarallisia myöskin sivullisille, ei pelkästään niille teon välittömille uhreille tai sitten itse teon tekijälle.

Uusintaprosentti Suomessa näissä kovissa rikoksissa on niin suuri, että senkin suhteen on järkevää näiden tiettyjen rikosmuotojen alarajaa korottaa, jotta niistä tulee ehdotonta tuomiota jatkossa. Ja mistä tämä johtuu? Tämä johtuu pääosin siitä, että yli 90 prosenttia vankiloissa istuvista vangeista on kroonisesti päihdeongelmaisia, ja kun he vapaaksi pääsevät, he ovat vähän aikaa selvin päin ja palaavat päihteisiin ja sen jälkeen takaisin rikolliselle tielle, ja ovat jälleen hetken päästä uudelleen vankilassa.

Ainut, mikä oman kokemukseni perusteella auttaa näihin taparikollisiin, on se, että heille tulee riittävästi ikää, noin 40—50. Siinä kohtaa rupeaa meno rauhoittumaan, saavat perheen eli lapsia, tulevat uskoon. Siinäpä ne sitten taisivat ollakin, että eipä niitä kovin montaa vaihtoehtoa ole päästä pois siitä rikollisesta maailmasta. Mutta se tekijäjoukko on Suomessa varsin kapea ja suppea, ja siksi pystytään näillä tehokkaasti vaikuttamaan juuri näihin tiettyihin tekijöihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

19.19 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Vielä yhden näkökulman tuon mukaan keskusteluun. Puhuin hieman tuosta ennaltaehkäisevästä vaikutuksesta, joka on sillä, kun yksittäinen rikollinen päätyy vankilaan, telkien taakse, saa siis ehdotonta vankeusrangautusta. Tämä ehkäisee tietysti hänen tekemäänsä rikollisuutta siltä osin, että hän ei pääse lukkojen takana tekemään, tehtailemaan rikoksia, mutta se näkökulma, mikä monesti loistaa poissaolollaan julkisesta keskustelusta, on se, että erityisesti näiden aserikosten ja julkisella paikalla kannettujen aseiden yleistymisen on kierre. Eli jos aseet lisääntyvät aivan tavallistenkin rikollisten keskuudessa, ei-järjestäytyneiden rikollisten keskuudessa, niin valitettavasti, mitä enemmän meillä on rikollisia, joilla on ase kannossa julkisella paikalla, sitä enemmän ja sitä useampi pienempi rikollinen joutuu todennäköisesti myös varustautumaan asein kulkiessaan kaduilla, tehdessään huumekauppaa, suunnitellessaan omia rikoksia. Kun aiemmin saattoi puukko tai jokin muu teräase riittää, niin siinä kohtaa, kun uhka, että vastassa onkin tuliase, kasvaa myös tälle yksittäiselle pienemmälle rikolliselle, voi syntyä tarve hankkia tuliase omaan käyttöönsä, ampuma-ase omaan käyttöönsä, laittomasti, luvottomasti, juuri siksi, että se on heidän oman henkensä turva siinä hetkessä, tai ainakin niin kuvitellaan. Aivan samalla tavalla kuin tavallisille ihmisille, lainkuuliaisille ihmisille, iskee tuntemus siitä, että yleinen turvallisuus järkkyy sen myötä, että satunnaisia ampumatapauksia ilmenee suurten kaupunkien keskustoissa, myös sinne rikolliseen maailmaan leviää samanlainen turvattomuuden kokemus, jos ampuma-aseet yleistyvät.

Ampuma-aseiden yleistymisen uhkaakin johtaa sellaiseen kierteseen, jossa yhä useammat ja yhä matalamman tason rikolliset alkavat varustautumaan, aseistautumaan, turvataksensa omaa rooliaan, omaa toimintaansa, omaa rikollista kaupantekoaan ja toisaalta suojelakseen niillä ampuma-aseilla omaa henkeään. Ja valitettavasti me tiedämme, että kun ihmisillä on enemmän aseita käytössään, erityisesti luvattomia, laittomassa tarkoituksessa, ja kun he ovat jo syyllistyneet erilaisiin rikoksiin, joista esimerkiksi saattaisi tulla vankeutta, niin kynnys sen aseiden käyttämiseen toista rikollista vastaan, ongelmatilanteiden ratkaisu aseella, uhkaa sen myötä myös yleistyä. Tämän kierteenkin torjumiseksi on perusteltua, että kynnys aseiden kantamiselle julkisella paikalla rikollisessa tarkoituksessa on mahdollisimman korkea, ja ehdollinen tuomio ei ole tarpeeksi korkea. Nimenomaan se ehdoton

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

vankilarangaistus on se, mikä toimii pelotteena sille, [Puhemies koputtaa] käyttääkö ja kantaako mukana ampuma-asetta vai esimerkiksi teräasetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

19.22 Pihla Keto-Huovinen kok: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä puhuttiin nyt rikosprosessiketjusta ja ennaltaehkäisystä, mikä liittyy ehkä poliisiin ja siihen, että rikoksenteikijät saadaan kiinni, mutta tällä on taloudellisia vaikutuksia tietysti koko rikosprosessiketjuun. Elikkä on huolehdittava nyt sitten myöskin siitä, että syyttäjillä, tuomioistuimilla ja erityisesti Rikosseuraamusvirastolla on määrärahoja. Ja kun lakivaliokunta on kantanut jo pitkään huolta Rikosseuraamuslaitoksen tilanteesta, henkilöresursseista ja siitä kuntouttavasta työstä, myöskin näistä on pidettävä huolta. Lakivaliokunta vieraili esimerkiksi Oulun vankilassa, ja tällä hetkellä saattoi olla niin, että siellä on joitakin vartijoita ja sata vankia paikalla, mikä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi vankiloiden kuntouttavaa työtä tän tuossa tilanteessa on ihan mahdotonta tehdä, jos siellä on viisi vartijaa ja sata vankia samanaikaisesti.

Kuntouttavalla työllä vankiloissa on merkittävä vaikutus myöskin siihen, kuinka paljon meillä on jatkossa uusijoita meidän yhteiskunnassa. Tällä hetkellä meidän uusimisprosentti on noin 60, ja se on ihan hirvittävän suuri, jolloinka myöskin tätä työtä sinne vankilaan pitäisi saada enemmän, päihdekuntoutusta ja muutakin kuntoutusta, ja myöskin työtä, niin että vangit pystyvät työskentelemään, jotta saisivat myöskin semmoisia taitoja, mitä he tarvitsevat yhteiskunnassa, jotta he sitten jonain päivänä voivat jälleen olla jonkun naapuri. Esimerkiksi Norjassa Bastøyn vankisaarella tuli lakivaliokunnan viime kaudella siellä vieraillessa selkeästi esille, kuinka tärkeää on se, että näillä vangeilla on koulutus, heillä on asunto, heillä on työpaikka, kun he vapautuvat, sillä tämä Bastøyn vankisaaren uusimisprosentti oli 18, kun Norjan suljettujen vankiloiden uusimisprosentti muutoin on 30. Elikkä jotain siellä on tehty myös oikein.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

19.24 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Vigelius otti tuossa äärimmäisen tärkeän huomion esille, tämän ennalta ehkäisevän pointin, mikä rangaistusten koventamisella on tässä tilanteessa. Itse kannan huolta, kun edellisessä työssäni koulupoliisina näin paljon alaikäisten lasten kantavan erilaisia astaloita, puukkoja, nyrkkirautoja, linkkareita, missä on pieni taskulamppu, ynnä muita vastaavia asioita, jopa pitkiä leipäveitsiä survottuna tuonne housunliitinkiin. Nämä ovat äärimmäisen vaikeita siellä koulussa selvittää ja mennä ylipäättään heille tekemään mitään henkilöön käyvää katsastusta tai tarkastusta. Tämä on hyvä toivon mukaan näitäkin asioita ennalta ehkäisevästi, niin että nämäkin asiat vähenisivät, koska näitä on todella paljon, ja se hirvittää, että kun nuorilta kysyy, miksi kannat mukana, niin itsepuolustukseksi. Tämä on minusta vääränlainen turvattomuuden tunne, mikä näkyy lasten ja nuorten elämässä.

Me tarvitaan vankipaikkoja ja vankiloita lisää, mutta me tarvitaan yhtä lailla suljettuja nuorisokoteja, koska meillä on tuolla myöskin äärimmäisen vaarallisia lapsia ja nuoria, jotka ovat vaarallisia paitsi itselleen myös muille. Tämäkin näkökulma pitäisi ottaa huomioon. Esimerkiksi Ruotsissa näitä suljettuja nuorisokoteja on, ja heillä on siellä panostet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2025 vp

tu myös tämmöiseen jatkohoitoon ja nuoren kuntouttamiseen tulevaisuutta ajatellen. Tämä on myös tulevaisuutta, mitä varmasti tullaan tarvitsemaan. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 204/2024 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.